

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-
sorért vagy annak terfogataért
4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszeri
közlés után 30 kr belyegdíj
fizetendő.

Nagy és többször közlendő hir-
detményeket árkedvezmény-
ben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyílt tér”-ben közlendő cik-
kekért szorokint 10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyíltéri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Iparosaink és a szövetkezetek.

— jul. 27.

Két nevezetes s kihatásában igen jelentékeny hibája van az iparos-osztálynak. Az egyik: hogy a szakmájához szükséges értelmi és gyakorlati képzettségnek nincs kellő birtokában, sőt erre az ifjú iparos-nemzedéket sem kívánja eljuttatni; a másik: hogy az egyesülésben rejlő előnyöket nem oahítja kiaknázni. Nem értjük a cézrendszer, melyet mint magát leéltet el kellett, hogy fujja utjából a haladó kor szelleme; tudjuk, hogy iparosaink közül igen számosan lelkesülnek még maig is ezért a korbadt intézményért. Ennek abba a lomtárba kellett kerülni, a hol a jog-egyenlőtlenség, jobbagyság, egyes egyének kiváltsága stb. alusszák örök álmukat.

De kérdjük, felhasználták-e az új ipartörvényben nekik megadott azon jogot, hogy ipartestületet alakítsanak s maguk felett az önkormányzatot teljesítsék? Ugy-e bár jogokat adott a törvény s eltaszították maguktól, eltaszították saját érdekük rovására? Nem használták fel a kedvező alkalmat, mert a törvényt nem ismerték s nem ismerik s eljárásukban azok tanácsát követték, kik nem vezették az egyenes uton. Elhitették a tanácsadók, hogy az egyes társulatok eddig szerzett vagyona az egészébe beolvad, holott már számtalanszor el volt

mondva, hogy minden társulat, mint az ipartestület egy szakosztálya, vagyonát kezelheti külön s tordithatja a szabályilag meghatározott céljára. De hiába, a tulságos bizalmatlankodás mindig a bizalmatlankodó kárával végződik.

Ne foglalkozunk a jelzett hibák elsejével, mivel ez ügyben számtalanszor felszólaltunk s tán nem is épen eredménytelenül, de a létező viszonyokat, a tényleges helyzetet számba véve, egy pár szót az egyesülésben rejlő nagy haszonról.

Valahányszor az emberek teljes elhatározással, erős akarattal bizonyos célból egyesültek, szövetkezetet alkottak, mindig hasznuk volt abban. Ujabb időben különböző fogyasztó egyletek alakultak. Így Fogarásban, Kolozsváron huszfogyasztó szövetkezetek létesültek. Számosan összetettek 10—10 frot, mint részvényt, az üzérkedést, haszonlesést kizárva; céljuk csak az volt, hogy a szövetkezet tagjai jó és olcsó hust egyenek s ne legyenek kiszolgáltatva a mérsárosok önkényének. Az ily célból való egyesülés a takarékoság és hasznosság jellegével bir. Más helyeken a fogyasztási egylet nemcsak a hust, hanem mindenféle ételneműt: kávé, cukrot, lisztet, kását stb., bevesz működési körébe. Tömegesen rendeli a társulat mindig az első kézből, s így nemcsak mindig jó, de olcsó ételneműt is részesülnek a szövetkezet tagjai.

Hát bizony a kérdés sok üzletember zsebéért érinti s az ilyenek bizonyára hozsánnával nem üdvözlik. Én az egyesülésnek előbb jelzett ágát jelenleg mellőzöm, csak iparosaink figyelmét egy oly nemű szövetkezetre hívom fel, mely már Budapesten életbe lépett s mely, hiszem, az egész országban visszhangra fog találni.

Ugyanis az iparosok szövetkezetbe állanak; részvénydíj 40—50 frt. Az iparczikkeikhez szükséges anyagot (fát, bőrt, mázt, posztót, vasat stb.) az összehozott pénzből nagy mennyiségben s mindig az első kézből rendelik s ez által végtelenül olcsóbb árban kapják, mint eddig. Tagjainak oly árban adják, a mint kapják, tehát minden perczen nélkül, s mindig jó anyagot. Olcsó és jó anyagból készítenek finom, jó iparczikket s eladják jó áron. Az iparosság így tisztességes hasznót hajt.

De ennél még tovább mennek. Nem csak a nagy mennyiségben hozott anyag számára tartanak raktárt, hanem az elkészített iparczikkek számára is. A szövetkezet tagjai, elkészített iparczikkeiket beadják a raktárba; a cikk árának felét azonnal megkapja a szövetkezeti tag, a másik felét pedig, mihelyt a kérdéses iparczikk eladatik. A cikk árának a raktárba adáskor adott fele tulajdonképpen előleg, semmi egyéb. A szövetkezetnek célja továbbá, hogy a tagjai által készített iparczikkeknek piacot

szerezzen. Ime, a mit egyes embernek elérni csaknem képtelenség, a szövetségben állás, az egyesülés egészen könnyűvé teszi. Nem tudom iparosaink figyelmébe eléggé melegen ajánlani a saját érdekükben ez ügyet. Az egyesülés mindig erőt, a szétvonás gyengeséget jelent.

Cato.

SZEMLE.

Vilmos császár és Ferencz József király találkozásáról még mindig nincsenek pozitív hírek. Csak az kétségtelen, hogy a találkozás meg fog történni, de mikor és hol, nincs megállapítva. Vilmos császár augusztus 16-ig marad Gasteinban és a találkozásra vonatkozó végleges határozat attól függ, hogy mikép érzi magát a császár. Berlinben, mint a »National Ztg.« írja, azt hiszik, hogy a találkozás mégis Gasteinban és nem Salzburgban fog megtörténni. Ezt látszik bizonyítani az a hír is, hogy Vilmos porosz herceg aug. első hetében Potsdamból Gasteinba utazik.

A bolgár ügyben ujabb eseményt nem jelezhetünk. A helyzet az utóbbi pár nap alatt semmit sem változott. A brüsszeli »Nord« szerint, a mely tudvalegileg orosz szolgálatban áll, a bolgár válság megoldására »egyetlen mód az, hogy Koburg herceg mondjon le«. A hercegről különben a legujabb hír, hogy a csárhoz fordult azzal a kéréssel, fogadná el a látogatását, melynek célja kikérni a csár beleegyezését a megválasztáshoz. A válasz hír szorint az volt, hogy a csár elfogadja, de a választást nem fogja helybenhagyni, mert a csár jelöltje ma is a mingreliai herceg. A csár magatartása még népszerűvé teheti Bulgáriában Koburg herceget, a ki habozásával kivált a hadseregben elégtelenséget keltett. — A Reuter-ügynökség jelentése szerint ujabb a porta tárgyalásokat folytat berlini, becsi, római és

A „Székelyföld“ tárczája.

Stanley életéből.

Stanley utazásai és törekvései már több alkalommal voltak ismertetve részint a saját emlékiratai, részint mások munkái után; ma azonban különös érdeklődéssel bir annak elbeszélése, hogy e kiváló képzettségű, lankadatlan erélyű és rendkívül munkás hírlapíró mint kezdte meg pályáját az Afrika-kutatás terén, mily vas-következetességgel haladt szakadatlanul ez uton, mint sikerült neki, hogy ma e téren a tudományos kutatás előharcosai közé sorolják.

„1869. október 16-án“ — így adja elő maga az afrikai utra való első meghívását — „épen a valencziai útközetből érkeztem Madridba. Délelőtt 10 órakor Jacopo egy táviratot adott át, a mely ezeket tartalmazta: „Jöjjen azonnal Párisba, fontos ügyek hívják.“ A táviratot ifj. Bennett Gordon James, a »New-York-Herald“ fiatal igazgatója, küldte. Gyorsan utra keltem Páris felé. Délután 3 órakor már uton voltam, s minthogy Bayonneban pár óráig időztem, csak másnap éjjel érkeztem Párisba. Egyenest hajtattam s kopogtattam Bennett lakásának az ajtaján.

„Lehet!“ hangzott belülről.

Belépve a szobába, Bennettet ágyban találtam.

„Ki ön?“ kérdé.

„Neven Stanley“, válaszolám.

„Ah ugy, foglaljon helyet. Fontos megbízásom van az ön számára.“

Miután hálóköntösét magára vette, Bennett e kérdést intézte hozzám: „Mit gondol ön, hol tartózkodik Livingstone?“

„Azt valóban nem tudnám megmondani.“

„Gondolja ön, hogy életben van?“

„Lehetséges, hogy igen; de lehet az is, hogy nem“, válaszolám.

„En azt hiszem, hogy életben van s öt meg lehet találni. Önt akarom kiküldeni, hogy keresse fel Livingstonet.“

„Hogyan?“ kérdém, „ön valóban azt képzei, hogy én képes leszek dr. Livingstonet feltalálni? Azt kívánja, hogy Közép-Afrikába utazzam?“

„Igen, ön leutazik s keresni fogja, a hol őt tartózkodni véli. Természetesen a saját tervei szerint fog eljárni s azt fogja tenni, a mit a legjobbnak lát, de — meg kell találnia Livingstonet!“

„Jó éjt“, mondtam, „én mindent meg akarok tenni, a mi emberileg lehető, s e földatomban, a melyet ön elem tűzött, az Isten velem lesz.“

S az Isten vele volt. Ki ne emlékeznék amaz emlékezetes pillanat leírására, midőn a sötét világrésznek csaknem kellő közepében a két európai — Stanley és Livingstone — kezét szorított. A tudósító betöltötte hivatását, küldetése sikerült. De büntetlenül nem

lehet merészelní oly vállalatot, a melynek nagyságától ezeken visszariadnak. Az angol és amerikai hírlapirodalomban felejtethetlen az ő első, diadalmas afrikai debütje, s csakhamar alkalmat találtak, hogy a genialis levelezőt új földrajzi kutatások felé tereljék.

1871. tavaszán történt. Livingstone Dávidot, az Afrika-utazók nesztörát, Londonban a Westminster-apátságban helyezték örök nyugalomra.

A »Daily Telegraph« szerkesztőségében hevesen vitakoztak a földadatok fölött, a melyeket Livingstone megoldatlanul hagyott. A csoport közepén egy kis férfi állott s vitte a szót. Az alacsony termetű, villogó szemű férfi arcát Afrika napja barnította meg. A lap tulajdonosa oda lépett a vitaközökhöz, pár percig figyelemmel hallgatta beszélgetésüket, aztán a kis emberhez fordulva megszólalt:

„Tudná s akarná ön, Stanley ur, Livingstone művét befejezni? S mi volna a teendő?“

Stanley így válaszolt: „A Tanganyika-tó kifolyása még nincs fölfedezve. A Speke által fölvetett vázlatokon kívül csaknem semmit sem tudunk a Viktória-tóról; még azt sem tudjuk, vajjon egy vagy több tóból áll s ezért a Nilus forrásai is ismeretlenek. Ezen fölül az afrikai szárazföld nyugoti fele a térképen ma nem egyéb, mint egy nagy fehér, üres tér.“

„Azt hiszi ön, hogy minderről határozott tudomást szerezhetne, ha mi önt ezzel megbizzuk?“

„Annyit mondhatok, hogy a mig élek, valamit képes leszek fölmutatni. Ha az egész földadathoz szükséges időt megérhetem, úgy mindent teljesítek.“

Ezek s teljes önbizalom szavai voltak. De talán kevésre becsülte Stanley a földadatot? Vagy tulbecsülte a saját erejét? Egyik sem történt. Az eredmény igazat adott neki.

1858-ban Burten és Speke, 135 mérföldnyire Kelet-Afrika partjától, fölfedezte a nagy Tanganyika-tó lefolyását. Hova tartozott e tó vize? Északra nem volt semmi lefolyása. Ezt Livingstone Stanleyvel együtt állapította meg. De talán nyugatra? mint Cameron 1874-ben találni vélte. Ha ugyan nem több tó van egy helyett, mint Livingstone gondolta.

Speke, visszautaztában, Unjamjemből északra tartva, fölfedezte a Viktória-tavat s 1862-ben, egy második útja alkalmával, a tó északi oldalán annak a lefolyását is megtalálta, a melyben a Nilust ismerte föl. Livingstone azonban mindamelllett megmarad korábbi állításánál, hogy ez ujonnan fölfedezett nagy tó nem is létezik, hanem e helyett, mint arab kereskedőktől értesült, öt kis tónak kell azon a vidéken lennie. Melyik állítás felelt meg a valóságnak?

Speke után nem sok idővel Baker azt a

londoni nagyköveteivel oly célból, hogy a bolgár fejedelmválasztás ügyében Franciaország és Oroszország a többi hatalmakkal egyetértő eljárásra bírassanak.

A francia próbamozgás augusztus 8-án vagy 9-én lesz és egy nyugati hadtestre fog kiterjedni. Berlinben egyelőre azt bangoztatják, hogy ily körülmények közt Németországnak nem fog megfelelő ellenintézkedést tennie.

Az angol-török egyezmény elejtésével az egyiptomi kérdés még nincs elintézve és a londoni török nagykövet Salisbury marquisnak a porta jegyzékét nyújtotta át, melyben a porta azt hozza javaslatba, hogy Egyiptomra vonatkozólag újabb tárgyalások indíttassanak meg, még pedig más alapon, mint a konvenció alapján.

A Stanley haláláról szóló hírt még nem erősítették meg; tehát még remélhető, hogy a nagy Afrika-utazó életben van. Lipót belga király a „New-York Herald”-nak, mely Stanley sorsa után tudakozódott, azt táviratozta, hogy a Kongo-kormány a legjobb híreket kapta Stanleyről s semmi ok sincs rá, hogy a jeles Afrika-kutató meggyilkolásáról szóló hírt komolyan vegyék. Mindazáltal ott oly hírek keringenek, hogy Stanleyt a Felső-Kongónál a benszüllött meggyilkolták. E hír alaposágát természetesen ma még mérlegelni nem lehet. Az a körülmény, — olvassuk egyik fővárosi lapban — hogy a hír a matadai hittérítőhöz jött, nagyon gyanussá teszi az egész dolgot. Hogy a hír Matadiba jusson, előbb érintenie kell a Szabad-Kongo-Allam huszonhárom államát és a fővárosokat: Leopoldville és Vivit. Hogy mehetett a hír ezeken az állomásokon keresztül a nélkül, hogy a hivatalos közegeket ne érintse? hivatalos helyről pedig még eddig, hála Istennek, a hír semmi megerősítést nem nyert. Reméljük, hogy nem is fog. Hiszen Holubra is ráfogták, hogy meghalt, mert egy hónapig nem hallottak róla; hátha Stanleyvel is így áll a dolog? Bár úgy lenne!

Portsmouth, júl. 24. Az angol királyné jubileuma alkalmából rendezett ünnepélyességek tegnap értek véget nagy hadihajóraj-szemlével, mely Spithead mellett tartott meg. A szemlén résztvett 130 angol hadihajó. Délután 3 órakor a királyné elhagyta Corveszt a „Viktoria” és „Albert” yachton, a melyen a királyi család tagjai is helyet foglaltak. A walesi herceg az „Osborne” nevű yachton követte a királynét. A királyné, ki a külföldi hajók által elfoglalt vonal mentén ment el és a legénységek által nagy lelkesítéssel üdvözöltetett, megérkezése után szemlét tartott a három sorban felállított angol hajóraj felett. Az egész diplomáciai kar, az országgyűlés számos tagja és sok ezer főből álló közönség volt a szállító- és a hadihajók szentanuja a fontos szemlének. A királyné utja a felállított sorok mentén három óráig tartott. A leggyönyörűbb idő ked-

vezett a szemlének. Az ünnepély nem folyt le azonban egész simán. A „Kite” nevű ágyúvaszárón ugyanis löporrobbanás történt, melynek következtében négy egyén súlyosan megsebesült.

Szekely kiállítás.

A szekely kiállítás rendező bizottsága Potsa József főispán ur elnöke alatt folyó hó 24-én délután a megyeház gyűléstermében népes gyűlést tartott, melyben a város és a megye több tekintélyes tagja vett részt.

A bizottság meglehetősen érdeklődéssel foglalkozott a kiállítás kérdésével, valamint az írók és művészek, s a kiállítást rendező E. M. K. E. ill. elfogadásával.

Értesülésünk szerint a kiállítás érdekében a legilletékesebb egyének mindent megtesznek; gazdaközösségünk tőli és iparosainktól elvárjuk, hogy teljes erejükkel igyekezzenek maguk részéről is közreműködni a kiállítás sikerének előmozdítására. Szintén örömmel jelezhetjük előre is, hogy az írók és művészek augusztus 24-én Előpatakon táncszal összekötött művészi estélyt rendeznek.

Ezuttal közöljük még egyszer a szekely kiállítás érdekében kiadott felhívást a következőkben:

1. A kiállítás célja és székhelye. Az E. M. K. E. folyó év nyarán S.-Szentgyörgyön az évi közgyűlés alkalmával az E. M. K. E. háromszékmegyei választmánya vezetése mellett és a többi szekely E. M. K. E. választmányok támogatásával a szekely ipar, kereskedelem és mezőgazdaság bemutatása végett kiállítást rendez.

2. A kiállítás tartama f. évi aug. hó 25-től aug. 30-ig.

3. A kiállítási tárgyak beküldésének határideje f. év augusztus hó 10-ike, mely időre a beküldött tárgyaknak bérmentve a kiállítás rendező-bizottságához S.-Szentgyörgyön már meg kell érkezniük.

4. A kiállításban mint kiállítók részt vehetnek a következők: a) azon iparosok, kik mint termelők a szekely megyék valamelyikében önálló üzlettel bírnak, azok is, kik valamely iparral házálag foglalkoznak; b) mindazon kereskedők, kik a szekely ipartermekkel kereskedést folytatnak; c) iparos szakoktatással foglalkozó tanintézetek; d) mezőgazdasági termény-kiállítók; e) azon termelők, kiknek iparcikkeik a szekely ipar fejlődésére tanúságosak lehetnek.

5. Kiállítási tér- és szekrény-díjakkal az egyes kiállítók terhelhetni nem fognak, azonban kötelesek tárgyaikat bérmentesen vagy postán Seps-Szentgyörgyre, vagy pedig vas-

uton a földvári állomásig küldeni. Azon kiállítók, kik tárgyaikat vasuton Földvárig küldik, kötelesek Földvartól Seps-Szentgyörgyig a fuvarbértis tizedezni.

6. Minden kiállítónak jogában van tárgyait a bizottság által kijelölt helyre kiállítani, ugyancsak jogában van képviselőt küldeni, ki tárgyait gondozza és elárúsítja.

7. Minden kiállító azon szándékát, hogy a kiállításon részt veend, köteles legkésőbb f. év július hó 15-ig a kiállítási bizottságnak bejelenteni. A később érkező bejelentések csak akkor fognak tekintetbe vétetni, ha a bizottságnak terület állana rendelkezésére.

8. Kiállítási tárgyak elküldése alkalmával minden tárgy az eladási árral ellátandó, valamint a tárgyakhoz két példányban leltár melléklendő.

9. A kiállítási bizottság a legkiválóbb tárgyakat részint arannyal és ezüsttel, részint pedig okmányokkal fogja kitüntetni.

10. A kiállítási bizottság főtörekvése lesz a kiállított tárgyak elárúsítása.

11. A tiszta haszon háromszékmegyei ipari érdekek előmozdítására fog fordíttatni.

12. Belépti díj személyenként 20 kr s a kiállítás egész tartamára személyenként 1 ft.

Kelt S.-Szentgyörgyön, 1887. január 31.

Az E. M. K. E. háromszékmegyei választmánya nevében:

Potsa József,
elnök.

Vajna Miklós,
titkár.

Fürdői levél.

Kovácsna, 1887. július 25.

A fürdővendégek nagy öröme Dr. Sinkovics Aurél fürdőorvos megérkezését, a hozzá folyamodókat megvigasztalta és kellő utasításokkal ellátta.

A fürdőorvos tiszteletére július 22-én egy szűk körű kirándulás rendeztetett a Horgász borvizhez, melyet kedélyességénél fogva csak egy újabb hasonló kirándulás törölhet ki a jelen voltak emlékezetéből. Dr. Sinkovics sem unta magát; késő estig maradt a társaság körében a zöld erdők között.

Július 23-án egy amannál sokkal népesebb májális rendeztetett; ez is a Horgász közelében, zeneszó mellett, a zöld erdők kies völgyében zajlott le s csak késő este ért véget.

Július 24-én este igen szépen sikerült közönség gyűlt össze a sétatéri zene vezérelével a Butyka József féle báteremben; hol a fiatalság éjfél után 2 óráig a legnagyobb hűvvel lejtette a ropogós csárdásokat, a szé-

ditő polkát és keringőket. A francia négyest 30 pár tánczolta.

Jelen voltak ezen estélyen: Benkő Gyuláné, Buday Ferenczné, Csorja Ferenczné, Csutak Péterné, Deák Albertné, Deák Lászlóné, Deák Sámuelné, Gazda Károlyné, Hoszszu Gyuláné, Kókósy Endréné, Márk Mihályné, Melik Bogdáné, Zsigmond Sándorné, Volf Bogdáné urasszonyok; továbbá Buday Rózsa, Csia Marika, Deák Katika, Deák Klára, Deák Lujzika, Gazda Emma, Kiss Irma, N. Adél, Nagy Ágnes, Melik Adél, Mihály Zsuzsika, Popovics Róza, Popovics Vilma, Szabó Marika, Vencz Gizella, Volf Ilona, Volf Lujza és Márk Ilona kisasszonyok.

X.

T a n ü g y .

Felvétel a kolozsvári állami tanítóképezdébe.

A tanítóképző intézetbe felvételt minden oly ép testű növendék, a ki a 15-dik életévét már betöltötte s az anya (magyar) nyelv, számvetés, földrajz és történelem tárgyaiban legalább annyi jártassággal bír, a mennyit a gymnasium, reál-, vagy polgári iskola négy alsóbb osztályaiban tanítanak, és ezt vagy nyilvános iskolai bizonyítvánnyal, vagy felvételi vizsgával igazolja.

A folyamodvány a tanítóképezde igazgató tanácsához intézve, a) keresztlevelemmel, b) orvosi, c) iskolai bizonyítvánnyal, — és a kik szegénységük miatt állam segedelembe kívánnak részesülni, azok részéről d) hiteles, új keletű és kellően kiállított szegénységi bizonyítvánnyal fölszerelve, a g u s z t u s 20-ig, mint zárnapig, előírtkorhoz adandó be. A folyamodványban a kérelmező neve, lakása, (község és utolsó posta) tisztán kiírandó.

Bélyegtelen kérelmek és okmányok csak szegénységi bizonyítvány alapján fogadtatnak el. Ennek hiányával a kérelemre 50 kr, a többi okmányok mindenikére 15 kros bélyeg ragasztandó.

A tanítóképezdében a tanfolyam négy éves; a tanítás teljesen díjmentes. A helyiség szűk volta miatt beunklás és bennetkezés nem lehet, a szegénysorsú és segélyre érdemes növendékek ösztöndíj czímen havonkénti pénzsegélyben részesítenek. A tanév szeptember 2-án nyitattik meg.

A javító és felvételi vizsgálatok idejéül szeptember 1-ső és 2-ik napjai tűzettek ki.

Felvétel a gyakorló iskolába. A 6 korosztályal bíró gyakorló iskolába a 6-ik életévüket betöltött fiúk vételének fel. A tandíj egész évre 2 ft, beíratási díj 25 kr; ez utóbírv mindegyik növendékért be kell fizetni, a tandíj alól azonban a szegénységi bizonyít-

földfedést tette, hogy a Nilus, miután a Viktória-tótól nyugat felé fordult, egy másik jelentékeny taven, az Albert-taven vagy Muta-Nzigén folyik keresztül. Vajjon a Lutunzige, a melyről csak egészen határozatlan hírek keringtek, a fentivel azonos-e vagy nem, az még kérdés tárgyát képezi.

Végre Livingstone 1867-ben, a Tanganyika-tótól délnyugatra, földfedezte a Bangveolo- vagy Bemba-tót, a melyből egy nagy folyam, a Luapula, ered. E folyam északi irányban még több kisebb taven folyik keresztül, miközben nevét Lualabaval cseréli föl, állandóan megtartja irányát, mig nem Njangvét, az arab telepet, eléri, a hol Livingstone a legészakibb pontján látta. A nagy utazó ezért abban a nézetben volt, hogy a Lualában megtalálta a Nilus valódi felső folyását, mig Cameron, a ki azt három évvel utóbb, 1874-ben hasonlóképen Njangvében látta, a Kongó fő-ágának tartotta. Kinek volt igaza?

Ezek voltak a kérdések, a melyekre kétségtelen választ kellett adni, mert Afrika földrajzára rendkívüli fontossággal bírtak. Stanley ígéretet tett, hogy e kérdéseket megoldja.

Még egy zurnalisztikai ügyet kellett rendeznie. A „New-York-Herald”-hoz, a mely Stanleyre régebbi igényt táplált, távirati uton kérdést intéztek, vajjon a londoni „Daily Telegraph”-al egyezsége lép-e az iránt, hogy Stanleyt Afrikába köldjék Speke, Burton és Livingstone földfedéseinek a tökéletesítésére. A kabel azonnal meghozta

a lakonikus választ: „Igen. — Bennett.” A „Daily Telegraph” vezércikkben adta hírül olvasóinak Stanley kiküldését, a melynek céljául azt írta, hogy a méltán meggyászolt dr. Livingstone által befejezetlenül hagyott művet kiegészítse, Közép-Afrika földrajzána megoldatlanul maradt kérdéseit, a meny nyílen lehet, megoldja, a rabzolgakereskedők vásárait és rejtkehelyeit fölkeresse s azokról jelentést tegyen; így remélni lehet, hogy e vállalatból csakhamar igen fontos s a tudomány, humanizmus és civilizáció számára rendkívül becses eredmények fognak származni.

E közleménynek első következtése az volt, hogy pár nap alatt több mint 1200 kérvény érkezett be oly emberektől, a kik mind részt akartak venni Stanley expedíciójában. Magas és alsó-rangú, mindenféle állású férfiak, tábornokok, ezredesek, századosok, hadnagyok, tengerészkadétek, mérnökök, fogadósok, pinczerek, szakácsok, szolgák, sőt magnetizálók és spirítizista médiumok is ajánlkoztak; mind alaposan akarták ismerni Afrikát; kijelentették, hogy teljesen hozzá vannak szokva Afrika éghajlatához s biztosak benne, hogy tetszeni fognak s éles elméjükkel nagy szolgálatot tehetnek az ügynek.

Stanley azonban kísérőinek a megválasztásánál csak egy Barker Frigyes nevű bolti szolgára s Pocok Ferenczre és Edére szorított. Barker égett a vágytól, hogy Afrikába utazhassék s anyjával együtt nem hagyott békét Stanleynek, színtelenül ostromolták kérésükkel. A Pocok testvérek egy,

a kenti grófságból való becsületes halásznak a fiai voltak. Stanley most hozzá látott a szükséges fegyverek, kötelek, nyergek, gyógyszerek s élelmi szerek bevásárlásához; ezenkívül ellátta magát a szükséges tudományos eszközökkel, rajzoló és írószerekkel, ajándéktárgyakkal a négerfőnökök számára s több egyéb megszámlálhatatlan és nevezhetetlen aprósággal, a melyeknek hasznos voltát Stanley korábbi afrikai utjából nagyon jól ismerte. A fölszerelés legfontosabb darabja azonban a „Lady Alice” nevű szét-szedhető naszád volt, a melylyel Kelet-Afrika nagy tavain szándékozott hajózni. A 12 1/2 méter hosszú, 2 méter széles és 76 méter mély hajó öt részből állott. Az elutazáskor Stanley barátai még sok kedves tárgyat adtak az utra. 1871. augusztus 15-én Stanley három kísérőjével és öt kutyájával utra kelt s szeptember 21-én kikötött Zanzibárban.

A fátadalmakat, a melyeket Stanley afrikai utjában kiállott, átszenvedett, ki tudná jobban leírni, mint Stanley maga! Hősies kitartással látjuk őt a benszüllött ellenséges falvain áthatolni, tisztelve a nagy királyoktól s felve a legmerészebb harcosoktól. „Ismét erős napunk volt, — írja Stanley egy este, az ureggi őserdőn megtett ut után, naplójába — erős munkánk volt az erdőben és a dongelben. Milyen kuszas, mászás, szorongás a sűrű s nedves bozótban keresztül! Egy ízben egy magaslat csúcsáról nagy-szerű kilátást nyertem a baloldalt elterülő vadon erdősekre, a melyek szabálytalanul

hullámoztak alattam egész a Lualaba völgyéig. A folyamom tul zöld mezőt figyeltünk meg. — Néha oly sötét volt az erdőben, hogy nem láthattam a betűket, ha valamit a naplomba jegyeztem. Délután teljesen kimerülten tanyát ütöttünk a tikkasztó légkörben.

Csak egy lélegzetet a friss hegyi levegőből! Az expedíció többé nem zárt sorokban halad, a mi eddig főbüszkeségem volt. Most szerteszélylyel vannak. Mindenki ott töri át magát a sűrűségben, a hol tudja s a hol épen akarja. Tegnap a naszádhordozók aunyira panaszkodtak, hogy az összes vezetőkből utász-osztályt alakítottam, a mely az utat baltákkal egyengette. Természetesen valami széles utat nem csinálhattunk. Sok óriási fátorzs keresztben feküdt az uton s mindegyikünknek az ágának és lomboknak egész halmazán kellett átgázolnunk. Ezért gyakran kénytelenek voltunk nagy kerülőt tenni a sűrűségben . . .

Még évekkel az expedíció befejezése után, midőn Stanley kísérőt régóta elboosátotta, Zanzibárban ma is sokat beszélnek a sötét világrészben tett utazásokról, s azokat az embereket, a kik azokban részt vettek, mint hősöket ünnepelték barátaik és rokonaik. Hősökké azonban Afrikának ama szerény, tanulatlan embereit Stanley tette, a kinek hívó szavaira csoportosultak, hogy részt vegyenek az emberiség előhaladását célzó dicső munkában.

(„E—s.”)

vány alapján kérelmezők felmentetnek. A beiratások a gyakorló iskola tanítójánál, Benedek Samu úrnál (lakása a tanítóképezdeben) eszkölendők aug. végéig.

Kolozsvárt, 1887. július 21.

Paal Ferencz,
igazgató.

Különfélek.

— **A király Déván.** Déván nagy előkészületeket tüznek a király ottlétére. A város a lakások kiürítését már megkezdte. A közeli napokban a Brankó lovaggal ott járt főkomoronyik újabb visszatér Dévára Seilmann Mór szegedi butorgyáros megbízottjának kíséretében. Fölvették újra az összes helyiségeket, melyeket a király őfelsége és kísérete számára Brankó lovag lefoglalt, szorgalmasan feljegyezve, hogy hova mi kell. A király és trónörökös számára a Bildhauer család lakosztályát rendezik be. A vármegye nagobb részben már kiköltözött a városházába. A főispán a tanfelügyelőségtől hivatalosan használatra az állami fiúiskola helyiségeit kérte el. Brankó lovag kívánatára Zeidler Frigyes dévai pékmester különféle szemléket sütött, melyeket az udvari szállásmester megízlelt és megvizsgált. A süteményvel meg volt elégedve, s így legnagyobb valószínűséggel az udvar itt tartózkodása alatt Zeidler fogja a kenyérféléket szállítani. A megye főispánja e hó 27-én délutánra a közigazgatási bizottsággal egyidejűleg értekezletet hívott össze a király ottléte alkalmából szükséges intézkedések megbeszélése végett.

— **A hivatalos lapból.** Dobay Gyula kézdí-vásárhelyi tanácsai díjnokat a pénzügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszter-elnök a temesvári adófelügyelő mellé ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá nevezte ki.

— **Primicia.** Lukács Vilmos új áldozár f. hó 31-én tartja első szt. miséjét a futásfalvi plebián-templomban.

— **Városunk kereskedő-ifjainak társulata** megalakulása óta öröndetes lépésekkel halad célja felé. Közlebbi közgyűlésében örömmel fogadta a kereskedő-ifjak országos értekezletére a felhívást s elhatározta, hogy az aug. 14- és 15-én Kolozsváron tartandó kongresszuson ifj. Fejér Antal, Dávid Antal és Wertán Béni tagokból álló küldöttséggel magát képviseltetni fogja. Az ifjuságnak az önképzés örömeinek megragadásáért gratulálunk s örömmel szemléljük, hogy a haladás útján vannak. Helyesen teszik; a kereskedő-osztály társadalmunkban oly fontos szerepre van hivatva, hogy tagjai a minden oldalú általános műveltséget nem nélkülözhetik; s hogy az ifjú nemzedék e fontos helyet be akarja jövőben tölteni, az elismerést érdemel. Meg vagyunk győződve, hogy főnökeik is céljaik elérésében segédkezet nyújtanak.

— **Az aratás megkezdődött és foly a maga teljességében.** A múlt vasárnapon a piac zsúfolva volt munkásokkal. Csikmegye teljes mértékben kirukkolt; apraja, nagyja, örege, ifja megjelent városunkban munkát keresni. Érdekes kép, látni, miképp foglalják el a boltok előtt körös-körül a helyet, egyik helyen végig feküve a kövezeten, másik helyen összecsoportosulva, harmadikon pedig folytonos hullámszerűen egymást váltogatva. A termés ha nem is dusnak, de általában kielégítőnek mondható.

— **Gyászhir.** Fiuta József ojtózsósmezői vesztegintézetű román. kath. lelkész élete 66-é, papsága 44-ik évében Ojtozban folyó hó 23-án reggel meghalt. Temetése 25-én volt. Nyugodjék békében!

— **Szemcsés köthártyalob.** E veszedelmes, csaknem kiirihthatatlan betegség gyógykezelése a helybeli kórházban még mindig tart. Dr. Sinkovics Ignác városi főorvosnak a gyógykezelésben tanusított fáradhatatlansága igazán elismerést érdemel. Naponként meg kell jelenniük a leányárvaház igen sok növendékének s még több fiúnak a kórházban, hogy szembebetegségük végleg meggyógyíttassék. Ide is türelem kell.

— **A kézdí-vásárhelyi tanuló ifjuság a helybeli olvasó-egyesület könyvtára gyarapítá-**

sára 1887. aug. hó 7-én (vasárnap) a Nagy Ferencz ur tulajdonát képező (Cserey-féle) ligetben zártkörű nyári táncszüvegmat rendez. Belépti díj: személyenként 60 kr. Jegyek előre válthatók Török Bálint, Csizsár Pál és Hosszu Ákos urak kereskedésében. Kezdeté d. u. fél 3 órakor három taraczkölvéssel jeleztetik. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a következő vasárnapra halasztatik. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Czigány-komédia.** Múlt vasárnap történt. A férfi-czigány elől ballagott, a felesége illő távoból követte. Egyszer az asszony, tudja Isten, miféle okból, férjét hátulról egy meszelővel, melynek tisztességes vastag nyele volt, tőle kitelhetőleg czirogatni kezdte. Elátványosság a csiki aratókat egy perc alatt néző közönséggé tette, s úgy összegomolyodott a százakra menő nép, hogy a Mihásznak alig tudták a keresett személyeket a tömegben megkapni. De egy kis tévedés is történt. A kik a rendet zavarták, verekedtek, azok a czigányok elmenekültek s a más czigányok kerültek hűvösre; már az mindegy, fődolog az, hogy czigány került légyen a dutyiba. A rendnek elég van téve.

— **A következő sorok közlésére kértünk fel:** Tekintetes szerkesztő ur! Tudva lesz uraságod előtt, hogy legközelebb nagyszámú társulatom exisztenciájának némi előleges biztosítása céljából, bérletgyűjtés miatt Vásárhely közönségénél személyesen tettem tiszteletemet. A bérletgyűjtés eszméje azonban hajótörést szenvedett, mert a közönség jelentékeny és a színházat leginkább partoló része részben fürdőkben, részben nyaralókban keres üdülést és így odamentelemnek a legkisebb remény sem szolgálhatott alapul. E körülményt még nehezíti az, hogy Kézdí-Vásárhely Brassóttól csak szekerekkel közlelhetők meg és így az odautazás 51 személylyel és 13–14000 kilogramm podgyázzsal oly nagy összeget igényelt volna, minőt minden alapos remény nélkül kockáztatottunk és behozhatatlannak véltem; e nagyon is fontos és elfogadható indokaimnál fogva a mai napon értesítettem a t. polgármesteri hivatal, hogy nyert működhetési engedélyemről ezuttal kénytelen vagyok lemondani, és kérem uraságodat is, szíveskedjék erről becses lapjában tudomást venni és egyidejűleg a közönséget biztosítani, hogy a jövőben szerencsémnek tartandom, ha becses körében előadásokat rendezhetek. N-Szeben, 1887. július hó 23. Csóka Sándor, színigazgató.

— **Csempészet Romániából.** A földművelési, ipar- és kereskedelmi minisztérium a Romániából származó juhokkal kecskéekkel és sertésekkel tüzött csempészet megakadályozása céljából Szebenmegyének és a verestornyoni m. kir. vesztegintézet igazgatójának különleges szigorú intézkedéseket rendelt el.

— **A kepmegváltás alapjára** a folyó hó 24-én megkonfirmált mindkét nemű ifjak a következő adományokat adták: Nagy Emma 50 kr, Molnár Amália 30 kr, Benkő Amália 20 kr, Jancsó Amália 50 kr, Borsai Anna 10 kr, Szöcs Anna 50 kr, Muszka Emma 40 kr, Monoky Berta 30 kr, Medvész Róza 10 kr, Szöcs Róza 10 kr, Csizsár Róza 20 kr, Bodó Róza 10 kr, Krinszky Róza 50 kr, Kupán Róza 20 kr, Megyaszi Rebi 20 kr, Szöcs Ida 20 kr, Szöcs Vilma 20 kr, Jancsó Judith 20 kr, Szöcs Károly 40 kr, Tóth István 1 frt 02 kr, Papp Lajos 10 kr, Szöcs János 20 kr, Török József 1 frt 03 kr, Szotyori Bálint 10 kr, Szotyori János 20 kr, Szotyori Károly 10 kr, Czirmai József 20 kr, Barabás István 20 kr, Szacsna Gyula 25 kr, Megyaszi Gábor 20 kr, Pataky Béla 10 kr, Jancsó Gyula 20 kr, Bene Károly 20 kr, Csekme Mózes 1 frt, Balog István 20 kr, Belezna Gyula 30 kr, Vida Albert 20 kr, Koronkay Ferencz 10 kr, Kovács József 10 kr. Összesen 11 frt 20 kr. Kiadás névsorra 4 frt. Maradt a kepmegváltási alapra 7 frt 20 kr. Az ifjuság ezen ténye méltó az elismerésre.

— **Az országos történelmi társulat** vasárnap tartotta meg idei közgyűlését Déván a város és vidék intelligenciájának élénk érdeklődése mellett. A társulat tagjainak fogadtatása lelkes volt. A gyűlést Széchenyi Antal gr. nyitotta meg tartalmas beszéddel, melyben

Erdély történetének s a történetírásnak jelentőségéről szölt. Utána dr. Csányi Dezső értekezett nagy tetszés között a Hunyadiak koráról. Dr. Szádeczky Lajos egyet. m.-tanár Mihály Vajdáról tartott értekezést. Dr. Solyom-Fekete Ferencz hunyadmegyei okmány-kutatásairól szölt. Még egy rövid felolvasás volt. Dobi Antal megírta a magyar mágus-osaládok történetét s ezen mű előszavát olvasták fel. — A gyűlést közebb követte.

— **A nagyváradi kiállítást** vasárnap nyitották meg ünnepiesen nagyszámú közönség és a város előkelőségének jelenlétében. Az iparos ifjusági kör hazafias karéneke után Sal Ferencz polgármester, a kiállítás védnöke, megnyitó beszédében méltatta a iparkiállítások jelentőségét, a munkásság feltétlen szükségességét, az iparos osztály felvirágzásának tényezőit. A beszéd általános lelkesedést keltett. A kör karéneke után a megjelent vendégek Bertsey György kiállítási elnök vezetése alatt megtekintették a reáltanoda 10 termében elhelyezett tanoncz-, legény- és mestermunkákat, melyek között számos készítmény tűnt ki. A kiállításon különösen nagy haladást tanusítanak az iparos tanonczok, kik részint szép, gondos rajzokkal, részint önálló munkákkal léptek fel.

— **A jég a háztartásban** a mostani időszakban nélkülözhetetlen. Jó darab jég sokáig megmarad, ha tolba vagy fűrészpörba burkoljuk s a külső levegő ellen megóvjuk. Kiseb darabokat flanel zacskóba téve, s ezt szabadon alkalmas edénybe akasztva, az egész vánkossal betakarva, szintén sokáig nem olvad.

— **Olaszország hőseinek.** Rómából írják a következőket: Nem sokára elkészül a sanmartinói emlékoszlop, mely az olasz szabadságharczokban 1848-tól 1870-ig elesett hősök emlékét fogja megörökíteni. Óriás munka volt összegyűjteni mindazok neveit, a kik három évtized alatt vérüket ontották az egyseges Olaszországtól. Százekre ke rug a hősök száma s ezt a tömörked nevet mind rávésik az emlékoszlopra, mely ép oly óriás lesz, mint az egyiptomi és asszíriai ősemlékek. Már 1879-ben elhatározták, hogy kikutatják a szabadsághősök neveit s megörökítik valamennyit a sanmartinói harctérben álló gömbölyű magas oszlopon tartományok és városok szerint. A „Società di Solferino e San Martino“, ugyanaz a bizottság, mely csontházakat emeltetett ama harctereken, a melyeken osztrákokkal küzdöttek az olaszok, Italia községi hatóságaihoz fordult az elesettek neveiért. A különböző levéltárakban 650,000 nevet gyűjtöttek össze. De hátra van még az 1848-iki önkéntes csapatok, melyeknek tagjait nem irták össze hivatalosan. Most ezeknek a neveit kutatják.

— **A mormon-világból.** A sósó szentjei, a kik a többnejűség-ellenes törvényre vajmi keveset hederítettek, a közelmúlt hetekben, mint a new-yorki lapok írják, ismét magukra vonták a figyelmet. A napokban ugyanis Salt-Lake-City-ben nagy gyűlést tartottak, s ott olyforma állami alkotmányt szövegeztek, a melyre támaszkodva, azt kéri a kongresszustól, hogy Utah territóriumot, mint államot, vegye be az Egyesült-Államok szövetségébe. A lakosok nagy száma, az igen kifejlett természeti segédforrások sokfélesége jogossá tennék a territorium-kérést, azonban teljesítését hiába várják mindaddig, míg a lakosság nagy többsége le nem mond a soknejűség kellemességeinek élvezetéről. Hogy ez utolsó akadályt is elhárítsák, a sósó furfangos szentjei fölvettek egy paragrafust az alkotmányukba, a melyben a bigámia polgámiát a köztársasági kormányformával meg nem egyeztetetűnek és így bűnnek mondják. De e fogás mitsem segít a jó mormonokon. Mert ki kezeskedik arról, hogy a soknejűség hívei követik is majd e paragrafust, mihely Utah államává lett? A szövetségi alkotmány értelmében ugyanis minden egyes állam úgy rendezi a házassági törvényt, a hogy akarja s a kongresszus aztán mitsem tehetne Utahban a polygámia ellen. A mormonoknak pedig, ha a kongresszus helyt ad e kérésüknek, az lenne legelső dolguk, hogy törvényben megengedettnek mondanák ki a soknejűséget. Ezeket Washingtonban mind nagyon jól tudják, s azért Utah mindaddig territórium marad,

míg majd a szövetségi kormánynak sikerül a mormonok hierarchiáját megsemmisíteni.

— **Praktikus szerelem.** Egy amerikai újságban olvassuk a következő épületes és tanulságos történetet: Maggie Semar kisasszony, az ifjuságnak minden bájával ékeskedő hölgyet, lángoló szerelemmel imádtá Jamaikának két gazdag fiatal embere, Cassidy és Hoey. Mindketten valóságos önfeláldozással udvaroltak a fiatal hölgynek, elhalmozták ajándékokkal, elvezették bálókba, ünnepségekre s mindkettőjük azt hitte, hogy ő hódította meg a szívet. Képzelték, hogy mily fájdalmas volt Hoey ur kiábrándulása, mikor meghallotta a lesújtó hirt, hogy Maggie kisasszony Cassidy urral jegyet váltott s legközelebb már meg is ül a lakodalmukat. De mint praktikus amerikaihoz illik, nem sokáig siratta elveszett boldogságát. A menyegző reggelén elküldte ügyvédét a szép menyasszonyhoz s átadatott neki egy rengeteg hosszú számlát a reá pazarlott ajándékokról, a ragyogó fehér fogaival elfogyasztott gazdag vacsorákról, a piros ajkai közt elolvadt fagyaltokról s a buzavirágkék szemével látott s drágán megfizetett ünnepségekről. A számla kerek kétszáz dollarra rugott s a hoppon maradt szerelmes illő tisztelettel kérte szíves kiegyenlítését. Maggie kisasszony elfehéredett, utóbb elpirult s esdő tekintettel nézett jövődöbeli urára, a ki sohajtozva vette elő pénztárczáját s kifizette kénytelen-kelletlen a kétszáz dollárt. Az ügyvéd átvette a pénzt s küldője nevében áldást és boldogságot kívánt az új pár frigyére.

— **Journalista humor.** Amerikai hirlapok a következő adomát mesélik: Egy hirlap-szerkesztő lapjában hirdetést közölt, melyben egy kutyát kért cserébe lapjának egy évfolyamért. Másnap 43 darab kutya érkezett irodájába. A következő napon a hir tovatért, és 400 farmer két-két kutyát és 8 kósárral kutyakölykeket küldött gyors szállítványképen utánvétel mellett. Még a hét befejezése előtt a szomszéd államokból is jöttek szép küldemények, úgy hogy 8000 válogatott kutya állott már most a szerkesztőség rendelkezésére, a nagy vérebeektől kezdve a közönséges pudlikutyáig. Nehány száz szerencsésen szöszakította a kötelet és ordítva s ugatva rohant a szerkesztő ajtaja elé. A halálra ijedt szerkesztőnek nem volt mit tennie, kimászott az ablakon, életveszély árán feljutott a háztetőre és itt sirt szönet nélkül. Hat napon át nem jelent meg lapja és a szerencsétlen ember társai léghajóval szállítottak neki naponta egy kis enni valót. A kritikus helyzetet végre három tonna hus és egy hordó arzenicum orvosolta meg. A kinok kinját kiállott redaktor most leereszkedik a háztetőről és nagy rémületére megpillantja az asztalán a 8000 dollárról szöló számlát, mely összeget a városi hatóság kutyaadó fejében rótt reá, dollárjával számítva minden egyes kutyát. A vállalkozó journalist — hir szerint — többé nem szándékozik ez uton előfizetőket gyűjteni és a kutyákkal is végképen szakított.

Füüdövendégek névjegyzéke.

Kovácsna — Vajnafalva.

Vajna Károlyné birtokos, Tamásfalva (2 személy.) Biró Lajosné birt., Budapest (2 sz.). Biró József birtokos, Budapest (1 sz.). Szöcs András ifj. tanár, Budapest (1 sz.). Végh Mátyás polg. tanító, Brassó (4 sz.). Kusmith Jánosné, Csernátón (3 sz.). Siffer Anna, Brassó (2 sz.). Szabó Gyuláné, Brassó (2 sz.). Sipos Ferencné, Brassó (2 sz.). Kovács Bénéiam birt., Fogaras (1 sz.). Kosztandi Vojku, Brassó (2 sz.). Sarlotte Han, Krajova (3 sz.). Alexi Sraiber, Brassó (2 sz.). Köpe Mórné, Brassó (1 sz.). Kvirini Kálmáné, Türkös (2 sz.). Kökösi Endre ügyvéd, Sepsi-Szentgyörgy (5 sz.). Volf Bogdan ezred-orvos, Erzsébetváros (3 sz.). Volf Jánosné gyógyszerész, Kolozsvár. Dr. Lengyel Géza ezred-orvos, Szatmár (2 sz.). Gars Anna, Braila (2 sz.). Dakó Bálintné, Brassó (2 sz.). Stefanek Róza, Brassó (3 sz.). Alexi Kicsus, Hétfalu (2 sz.). Gödri Andrásné, Hétfalu (3 sz.). Solyom Ferencz, Peselnek (2 sz.). Solyom Tamás, Peselnek (2 sz.). Babán Samu, Uzon (2 sz.). Zajzon Sándorné, Maksa (4 sz.). Antal Zsigmondné, Maksa (1 sz.). Szabó Lajos, Zágón (2 sz.). Gotfrid Gaal, Brassó (1 sz.). Sztójka János t. bíró, Fogaras (1 sz.). Sándor Józsefné szöszgyáros, Andrásfalva (2 sz.). Fejér Mihály birtokos, Haraly (8 sz.). Chohulsky Maxi-

12. 6. 1971

7-20